

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІНАНСІВ ТА ОБЛІКУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету фінансів та обліку
Андрій КІЗИМА
„29” 08 2025р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної
роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ
„29” 08 2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ІННІОТ
Святослав ПИТЕЛЬ
„29” 08 2025р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни „ **ПОДАТКОВА СИСТЕМА** ”

Ступінь вищої освіти - бакалавр

Галузь знань 07 „Управління та адміністрування”

Спеціальність 072 „Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок”

Освітньо-професійна програма „Фінанси”

Кафедра ФІНАНСІВ ім. С. ЮРІЯ

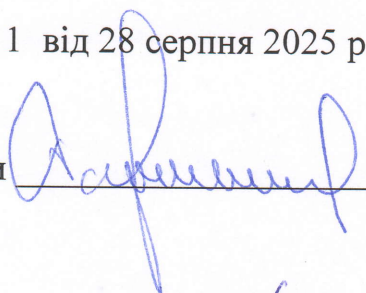
Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год)	Практичні заняття (год)	ІРС (год)	Тренінг (год)	СРС (год)	Разом (год)	Екзамен (семестр)
Денна	II	IV	46	44	5	5	50	150	IV
заочна	II	V	8	4			138	150	VI

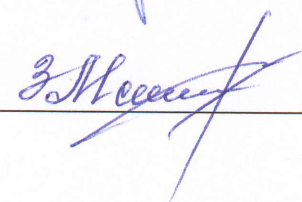
Тернопіль – 2025

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 07 „Управління та адміністрування”, 072 „Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок”, затвердженої Вченою Радою ЗУНУ (протокол № 11 від 26.06.2024 р.)

Робочу програму склав к.е.н., доцент Володимир ВАЛІГУРА

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фінансів ім. С. Юрія, протокол № 1 від 28 серпня 2025 р.

Зав. кафедри Андрій КРИСОВАТИЙ

Гарант ОП Зоряна ЛОБОДІНА

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПОДАТКОВА СИСТЕМА»

1. Опис дисципліни «Податкова система»

Дисципліна – Податкова система	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 07 Управління та адміністрування	Статус дисципліни – блок обов'язкових дисциплін, цикл професійної підготовки Мова навчання – українська
Кількість залікових модулів – 5	Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок	Рік підготовки: Денна – 2 Заочна – 2 Семестр: Денна – 4 Заочна – 5
Кількість змістових модулів – 2	Освітньо-професійна програма: «Фінанси»	Лекції: Денна форма – 46 год. Заочна – 8 год. Практичні заняття: Денна – 44 год. Заочна – 4 год.
Загальна кількість годин – 150	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Самостійна робота: Денна – 50 год. Заочна – 138 год. Тренінг: Денна – 5 год. Індивідуальна робота: Денна – 5 год.
Тижневих годин: 10 год., з них аудиторних: 6 год.		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. МЕТА Й ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ПОДАТКОВА СИСТЕМА»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Програма та тематичний план дисципліни орієнтовані на глибоке та ґрунтовне засвоєння студентами знань з теоретичних та практичних основ функціонування податкової системи, які вироблені фіскальною наукою, і засвоєння навиків практичної роботи як платників податків, так і працівників контролюючих органів у сфері оподаткування.

Дана дисципліна відноситься до фундаментальних загальноекономічних наук, які формують фаховий світогляд майбутніх бакалаврів зі спеціальності «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок». Курс «Податкова система» охоплює теоретичні основи оподаткування, порядок нарахування та сплати всіх видів податків та зборів (обов'язкових платежів), які справляються в державі, функції та завдання контролюючих органів у сфері оподаткування тощо.

Головним завданням курсу «Податкова система» є вивчення студентами теоретичних та методичних питань справляння податків і зборів (обов'язкових платежів), принципів організації діяльності контролюючих органів та податкової роботи в державі, елементів і методик розрахунку податків і зборів (обов'язкових платежів).

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни «Податкова система» є:

- зрозуміти соціально-економічну сутність та функції, податків, вивчити їх класифікацію і види;
- ознайомитися із особливостями ведення податкової політики держави на основі науково-обґрунтованих підходів, вивчити складові податкової системи;
- засвоїти засади організації податкової роботи, нормативного регламентування та практики службових стосунків платників податків і податкових органів;
- вивчити порядок обчислення та сплати податку на додану вартість;
- засвоїти особливості справляння акцизного податку;
- набуті навичок розрахунку мита та вивчити його роль як фіскального інструмента та засобу митного регулювання;
- вивчити особливості прибуткового оподаткування підприємств в Україні;
- розвинути вміння у сфері розрахунку, декларування та сплати податку на доходи фізичних осіб;
- дослідити особливості справляння, фіскальну і регулюючу роль екологічного оподаткування;
- засвоїти методику справляння єдиного податку в розрізі окремих груп платників;
- ознайомитися із механізмами справляння рентних платежів в Україні;
- розвинути навички розрахунку та сплати місцевих податків і зборів.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування);
- здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку;
- здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни.

Вивчення курсу «Податкова система» передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із курсів: «Історія державності та культури України», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Підприємництво», «Міжнародна економіка», «Гроші та кредит», «Бухгалтерський облік і оподаткування», «Фінанси».

2.5. Результати навчання.

В процесі вивчення дисципліни «Податкова система» студенти повинні:

- знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування;
- володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування);
- розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування;
- володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування;
- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

3. Програма дисципліни «Податкова система»

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи формування податкової системи

Тема 1. Соціально-економічний зміст, види та функції податків.

Сутність податків. Податки в системі доходів державного бюджету. Податки та інші форми платежів до бюджету. Визначення податків, їх ознаки.

Функції податків. Співвідношення функцій та їх єдність.

Термінологія оподаткування. Елементи податку. Методи побудови податкових ставок. Тверді і процентні ставки. Види процентних ставок : пропорційні, прогресивні, регресивні; їх комбінації. Проста і складна прогресія в оподаткуванні. Пільги в оподаткуванні.

Класифікація податків, її ознаки.

Види прямих податків. Переваги та недоліки прямих податків, проблеми їх стягнення. Регулюючий механізм окремих видів прямих податків.

Види непрямих податків. Переваги та недоліки непрямих податків, їх місце в податковій системі країни.

Тема 2. Податкова політика і податкова система.

Податкова політика: поняття та напрямки реалізації. Фактори, що визначають напрямки і характер податкової політики. Критерії проведення податкової політики. Рівнонапруженість в оподаткуванні. Стабільність та гнучкість податкової політики, їх взаємозв'язок. Податкова політика в країнах з перехідною економікою. Суть податкового регулювання ринку. Антикризове податкове регулювання в умовах воєнного стану.

Наукові основи побудови податкової системи. Поняття податкової системи і основні вимоги до неї. Структурна побудова податкової системи. Оптимізація співвідношення фіскальної достатності, економічної ефективності і соціальної справедливості. Поняття податкової структури. Фактори, що визначають структуру податкової системи.

Система оподаткування та принципи її побудови. Структура системи оподаткування в Україні. Вплив оподаткування на інвестиції та економічний ріст в Україні. Податкова політика України в сучасних умовах.

Тема 3. Організація діяльності контролюючих органів у сфері оподаткування і податкової роботи.

Основи та організація податкової роботи, її основні елементи. Залежність рівня податкової роботи від чіткості податкової політики і налагодженості державних органів у сфері оподаткування держави.

Контролюючі органи у сфері оподаткування, склад податкових органів в Україні. Організаційна структура та функції податкових органів в Україні. Права, обов'язки й відповідальність працівників податкових органів в Україні, їх персональні звання.

Правове регламентування діяльності контролюючих органів у сфері оподаткування і податкової роботи. Інструктивно-методичне забезпечення справляння податків і зборів.

Основи адміністрування податків і зборів. Контролюючі органи та органи стягнення. Податкова звітність. Податкові консультації. Порядок визначення суми податкових та грошових зобов'язань платника податків, порядок їх сплати та оскарження рішень контролюючих органів. Податковий контроль. Організація обліку платників податків. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності контролюючих органів. Перевірки. Погашення податкового боргу платників податків. Застосування міжнародних договорів та погашення податкового боргу за запитами компетентних органів іноземних держав. Відповідальність за порушення податкового законодавства.

Змістовий модуль 2. Практика функціонування податкової системи України

Тема 4. Податок на додану вартість.

Універсальний акциз як форма непрямого оподаткування. Основні види універсального акцизу, що використовується у світовій фіскальній практиці.

Сутність податку на додану вартість, його виникнення та розвиток. Запровадження та функціонування ПДВ в Україні.

Платники податку на додану вартість. Вимоги щодо реєстрації осіб як платників податку. Добровільна реєстрація платників податку. Порядок реєстрації платників податку. Анулювання реєстрації платника податку.

Визначення об'єкта оподаткування. Місце постачання товарів та послуг. Порядок визначення бази оподаткування в разі постачання товарів/послуг. Особливості визначення бази оподаткування в разі постачання товарів/послуг в окремих випадках. Порядок визначення бази оподаткування для товарів, які ввозяться на митну територію України, послуг, які поставляються нерезидентами на митній території України. Особливості визначення бази оподаткування для готової продукції, виготовленої з використанням давальницької сировини нерезидента, у разі її постачання на митній території України. Особливості визначення бази оподаткування в окремих випадках (порядок коригування податкових зобов'язань та податкового кредиту).

Розміри ставок податку. Операції, що підлягають оподаткуванню за основною ставкою. Операції, що підлягають оподаткуванню за нульовою ставкою. Операції, що підлягають оподаткуванню за ставками 7% та 14%. Операції, що не є об'єктом оподаткування. Операції, звільнені від оподаткування.

Податковий кредит. Пропорційне віднесення сум податку до податкового кредиту.

Порядок визначення суми податку, що підлягає сплаті (перерахуванню) до Державного бюджету України або відшкодуванню з Державного бюджету України (бюджетному відшкодуванню), та строки проведення розрахунків.

Податкова накладна. Реєстри податкових накладних. Звітні (податкові) періоди. Порядок подання податкової декларації та строки розрахунків з бюджетом.

Особливості оподаткування операцій при переміщенні товарів через митний кордон України. Світовий досвід справляння ПДВ.

Тема 5. Акцизний податок.

Акцизний податок, як форма специфічних акцизів. Особливості акцизного оподаткування в Україні.

Платники податку.

Об'єкти оподаткування. База оподаткування.

Підакцизні товари та ставки податку.

Дата виникнення податкових зобов'язань.

Порядок обчислення податку з товарів, вироблених на митній території України. Порядок обчислення податку з товарів, які ввозяться на митну територію України.

Порядок обчислення податку в разі тимчасового ввезення на митну територію України та переміщення через митну територію України транзитом підакцизних товарів.

Особливості обчислення податку за адвалорними ставками.

Особливості обчислення податку з тютюнових виробів.

Порядок і строки сплати податку. Складення та подання декларації з акцизного податку.

Контроль за сплатою податку.

Особливості оподаткування алкогольних напоїв. Виготовлення, зберігання, продаж марок акцизного податку та маркування алкогольних напоїв і тютюнових виробів. Ввезення на митну територію України імпортованих алкогольних напоїв і тютюнових виробів. Контроль за надходженням податку з алкогольних напоїв і тютюнових виробів

Особливості оподаткування деяких підакцизних товарів залежно від напрямку його використання. Акцизні склади.

Світовий досвід справляння акцизного податку.

Тема 6. Мито як фінансовий інструмент та засіб митного регулювання.

Основи митної справи в Україні. Економічна сутність та призначення мита. Класифікація мита. Мито як джерело доходів державного бюджету і регулятор міжнародного бізнесу та процесів споживання. Термінологія митної справи : митна територія та митний кордон, імпорт, експорт та транзит, митна декларація, резиденти і нерезиденти, декларанти.

Платники і ставки мита. Порядок і методика сплати мита. Пільги для юридичних та фізичних осіб. Справляння мита та порядок його перерахування в бюджет. Відповідальність платників та контроль за сплатою мита.

Основні тенденції та напрямки митного оподаткування у світовій фінансовій практиці.

Тема 7. Податок на прибуток підприємств.

Прибуткове оподаткування підприємств та організацій, його місце в системі оподаткування. Варіанти прибуткового оподаткування підприємств.

Платники і ставки податку на прибуток підприємств. Об'єкт оподаткування. Порядок визначення доходів та їх склад. Доходи, що не враховуються для визначення об'єкта оподаткування. Порядок визнання доходів.

Склад витрат та порядок їх визнання. Витрати, що не враховуються при визначенні оподатковуваного прибутку.

Об'єкти амортизації. Класифікація груп основних засобів та інших необоротних активів. Методи нарахування амортизації. Визначення вартості об'єктів амортизації. Облік операцій із землею та її капітальним поліпшенням. Амортизація витрат, пов'язаних з видобутком корисних копалин.

Податкова база. Порядок урахування від'ємного значення об'єкта оподаткування в результатах наступних податкових періодів.

Ставки податку. Порядок обчислення податку. Оподаткування операцій особливого виду. Звільнення від оподаткування.

Особливості оподаткування виробників сільськогосподарської продукції. Особливості оподаткування страховика. Оподаткування неприбуткових установ та організацій. Особливості оподаткування прибутку підприємств, отриманого у зв'язку із впровадженням енергоефективних технологій. Безнадійна та сумнівна заборгованість. Особливості оподаткування нерезидентів.

Світовий досвід прибуткового оподаткування підприємств, фірм та корпорацій. Корпоративний податок.

Тема 8. Податок на доходи фізичних осіб.

Податки з населення та основи прибуткового оподаткування. Податок на доходи фізичних осіб як форма індивідуального прибуткового оподаткування. Оподатковувані і неоподатковувані доходи. Шедулярна та глобальна система оподаткування.

Платники податку на доходи фізичних осіб. Об'єкт і база оподаткування. Доходи, які не включаються до розрахунку загального місячного (річного) оподатковуваного доходу.

Податкова знижка. Ставки податку. Порядок нарахування, утримання та сплати (перерахування) податку до бюджету. Перерахунок податку та податкові соціальні пільги.

Особливості нарахування (виплати) та оподаткування окремих видів доходів.

Особи, відповідальні за утримання (нарахування) та сплату (перерахування) податку до бюджету.

Порядок оподаткування операцій з продажу (обміну) об'єктів нерухомого майна. Порядок оподаткування операцій з продажу або обміну об'єктів рухомого майна. Оподаткування доходу, отриманого платником податку в результаті прийняття ним у

спадщину чи дарунок коштів, майна, майнових чи немайнових прав. Визначення суми процентів, сплачених платником податку за користування іпотечним житловим кредитом з метою нарахування податкової знижки.

Оподаткування доходів, отриманих фізичною особою – підприємцем від провадження господарської діяльності, крім осіб, що обрали спрощену систему оподаткування. Оподаткування доходів, отриманих фізичною особою, яка провадить незалежну професійну діяльність

Порядок подання річної декларації про майновий стан і доходи (податкової декларації).

Тема 9. Екологічний податок

Платники екологічного податку. Об'єкт та база оподаткування.

Ставки податку за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення. Ставки податку за скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти. Ставки податку за розміщення відходів у спеціально відведених для цього місцях чи на об'єктах. Ставки податку за утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені). Ставки податку за тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлений особливими умовами ліцензії строк.

Порядок обчислення екологічного податку. Порядок подання податкової звітності та сплати податку.

Тема 10. Спеціальні податкові режими.

Спрощена система оподаткування, обліку та звітності. Загальні положення справляння єдиного податку. Групи платників єдиного податку. Порядок визначення доходів та їх склад. Ставки єдиного податку та особливості їх встановлення. Податковий (звітний) період. Порядок нарахування та строки сплати єдиного податку. Ведення обліку і складення звітності платниками єдиного податку. Особливості нарахування, сплати та подання звітності з окремих податків і зборів платниками єдиного податку.

Оподаткування сільськогосподарських виробників за спрощеною системою оподаткування. Платники податку. Об'єкт оподаткування. База оподаткування. Ставки податку. Податковий (звітний) період. Порядок нарахування та строки сплати. Особливості обкладення платників податку окремими податками і зборами. Порядок набуття статусу платника податку. Відповідальність платників.

Тема 11. Рентна плата.

Основи та мета встановлення рентної плати. Державна власність на ресурси як основа отримання державою доходів за їх використання. Принципи встановлення плати за ресурси. Види плати за ресурси. Об'єкти сплати, побудова ставок і визначення платників.

Рентна плата за нафту, природний газ і газовий конденсат, що видобуваються в Україні. Платники рентної плати. Об'єкт оподаткування. Ставки рентної плати. Корируючі коефіцієнти. Порядок обчислення податкових зобов'язань та строк сплати. Контроль та відповідальність платників.

Рентна плата за користування надрами. Плата за користування надрами для видобування корисних копалин. Плата за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин.

Рентна плата за користування радіочастотним ресурсом України. Платники ренти. Об'єкт оподаткування ренти. Ставки ренти. Порядок обчислення і сплати ренти.

Рентна плата за спеціальне використання води. Платники ренти. Об'єкт оподаткування рентою. Ставки ренти. Порядок обчислення ренти. Особливості обчислення ренти при встановленні лімітів використання води. Порядок сплати ренти.

Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів. Платники ренти. Об'єкт оподаткування рентою. Ставки ренти. Порядок обчислення ренти. Порядок перерахунку ренти. Порядок сплати ренти.

Тема 12. Місцеві податки і збори.

Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки. Платники податку. Об'єкт оподаткування. База оподаткування. Пільги із сплати податку. Ставки податку. Базовий податковий (звітний) період. Порядок обчислення суми податку. Порядок обчислення сум податку в разі зміни власника об'єкта оподаткування податком. Порядок і строки сплати податку.

Транспортний податок. Платники податку. Об'єкти оподаткування податком. База оподаткування податком. Ставки податку. Пільги щодо податку. Податковий період. Строк сплати податку. Порядок обчислення податку. Порядок сплати податку.

Плата за землю. Платники земельного податку. Об'єкти оподаткування. База оподаткування. Ставки податку. Особливості встановлення ставок земельного податку. Пільги щодо сплати податку для фізичних осіб. Пільги щодо сплати податку для юридичних осіб. Земельні ділянки, які не підлягають оподаткуванню. Особливості застосування пільгового оподаткування. Податковий період. Порядок обчислення плати за землю. Строк сплати плати за землю. Орендна плата. Індexсація нормативної грошової оцінки земель. Порядок зарахування до бюджетів плати за землю.

Збір за місця для паркування транспортних засобів. Платники збору. Об'єкт і база оподаткування збором. Ставки збору. Особливості встановлення збору. Порядок обчислення та строки сплати збору. Базовий податковий (звітний) період.

Туристичний збір. Платники збору. Ставки збору. База справляння. Податкові агенти. Особливості справляння збору. Порядок сплати збору. Базовий податковий (звітний) період.

Контроль податкових інспекцій за правильністю нарахування та своєчасністю сплати місцевих податків та зборів.

**4. Структура залікового кредиту з дисципліни «Податкова система»
(денна форма навчання)**

Тема	Кількість годин					
	Лекції	Практичні заняття	СРС	ІРС	Тренінг	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи формування податкової системи.						
Тема 1. Соціально-економічний зміст, види та функції податків	4	4	4	1	1	Поточне опитування
Тема 2. Податкова політика і податкова система	4	4	4			
Тема 3. Організація діяльності контролюючих органів у сфері оподаткування і податкової роботи	4	4	4			
Змістовий модуль 2. Практика функціонування податкової системи України						
Тема 4. Податок на додану вартість	4	4	4	2	4	Поточне опитування
Тема 5. Акцизний податок	4	4	4			
Тема 6. Мито як фіскальний інструмент та засіб митного регулювання	4	2	4			
Тема 7. Податок на прибуток підприємств	4	4	5	2		
Тема 8. Податок на доходи фізичних осіб	4	4	5			
Тема 9. Екологічний податок	4	4	4			
Тема 10. Спеціальні податкові режими	4	4	4			
Разом 11. Рентна плата	2	2	4			
Тема 12. Місцеві податки і збори	4	4	4			
ВСЬОГО:	46	44	50	5	5	

(заочна форма навчання)

Тема	Кількість годин		
	Лекції	Практичні заняття	СРС
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи формування податкової системи.			
Тема 1. Соціально-економічний зміст, види та функції податків	2	2	11
Тема 2. Податкова політика і податкова система			12
Тема 3. Організація діяльності контролюючих органів у сфері оподаткування і податкової роботи			11
Змістовий модуль 2. Практика функціонування податкової системи України			

Тема 4. Податок на додану вартість	6	2	12
Тема 5. Акцизний податок			11
Тема 6. Мито як фіскальний інструмент та засіб митного регулювання			11
Тема 7. Податок на прибуток підприємств			12
Тема 8. Податок на доходи фізичних осіб			12
Тема 9. Екологічний податок			11
Тема 10. Спеціальні податкові режими			12
Разом 11. Рентна плата			11
Тема 12. Місцеві податки і збори			12
ВСЬОГО:	8	4	138

5. Тематика практичних занять.

Денна форма навчання

Практичне заняття 1

Тема. Соціально-економічний зміст, види та функції податків

Мета: Засвоїти необхідність і сутність існування податків в ринковій економіці

Питання для обговорення:

1. Історичний розвиток оподаткування.
2. Соціально-економічний зміст та функції податків.
3. Елементи системи оподаткування.

Практичне заняття 2

Тема. Соціально-економічний зміст, види та функції податків

Мета: Засвоїти необхідність і сутність існування податків в ринковій економіці

Питання для обговорення:

1. Класифікація податків.
2. Види прямих та непрямих податків: їх характеристика.
3. Зміст перекладання податків.

Практичне заняття 3

Тема. Податкова політика і податкова система

Мета: Навчитись розуміти значення податкової системи та визначати раціональні вектори проведення податкової політики держави

Питання для обговорення:

1. Податкова політика держави.
2. Основні принципи формування податкової політики.
3. Критерії реалізації податкової політики.

Практичне заняття 4

Тема. Податкова політика і податкова система

Мета: Навчитись розуміти значення податкової системи та визначати раціональні вектори проведення податкової політики держави

Питання для обговорення:

1. Поняття і структура податкової системи.
2. Наукові основи побудови податкової системи.
3. Основні принципи оподаткування.
4. Система оподаткування України та принципи її побудови.

Практичне заняття 5

Тема: Організація діяльності контролюючих органів у сфері оподаткування і податкової роботи

Мета: Вивчити повноваження контролюючих органів у сфері оподаткування та вміти їх застосовувати

Питання для обговорення:

1. Основи та організація податкової роботи, її основні елементи.
2. Податкові органи в Україні: організаційна структура і функції.
3. Права, обов'язки й відповідальність працівників податкових органів, їх персональні звання.
4. Правове регламентування діяльності податкових органів в Україні і податкової роботи.
5. Інструктивно-методичне забезпечення справляння податків і зборів.

Практичне заняття 6

Тема: Організація діяльності контролюючих органів у сфері оподаткування і податкової роботи

Мета: Вивчити повноваження контролюючих органів у сфері оподаткування та вміти їх застосовувати

Питання для обговорення:

1. Основи адміністрування податків і зборів.
2. Контролюючі органи та органи стягнення.
3. Податкова звітність.
4. Податкові консультації.
5. Порядок визначення суми податкових та грошових зобов'язань платника податків, порядок їх сплати та оскарження рішень контролюючих органів.
6. Податковий контроль.

Практичне заняття 7

Тема: Податок на додану вартість

Мета: Засвоїти практику нарахування та сплати ПДВ

Питання для обговорення:

1. Універсальний акциз як форма непрямого оподаткування.
2. Основні види універсального акцизу, що використовується у світовій фіскальній практиці.
3. Сутність податку на додану вартість, його виникнення та розвиток. Запровадження та функціонування ПДВ в Україні.
4. Платники податку на додану вартість. Вимоги щодо реєстрації осіб як платників податку. Добровільна реєстрація платників податку. Порядок реєстрації платників податку. Анулювання реєстрації платника податку.
5. Визначення об'єкта оподаткування. Місце постачання товарів та послуг.
6. Порядок визначення бази оподаткування в разі постачання товарів/послуг. Особливості визначення бази оподаткування в разі постачання товарів/послуг в окремих випадках.

Практичне заняття 8

Тема: Податок на додану вартість

Мета: Засвоїти практику нарахування та сплати ПДВ

Питання для обговорення:

1. Розміри ставок податку.
2. Операції, що підлягають оподаткуванню за основною ставкою.
3. Операції, що підлягають оподаткуванню за нульовою ставкою.
4. Операції, що не є об'єктом оподаткування.
5. Операції, звільнені від оподаткування.
6. Податковий кредит. Пропорційне віднесення сум податку до податкового кредиту.

7. Порядок визначення суми податку, що підлягає сплаті (перерахуванню) до Державного бюджету України або відшкодуванню з Державного бюджету України (бюджетному відшкодуванню), та строки проведення розрахунків.

8. Податкова накладна. Звітні (податкові) періоди. Порядок подання податкової декларації та строки розрахунків з бюджетом.

9. Особливості оподаткування операцій при переміщенні товарів через митний кордон України.

10. Оподаткування послуг, що постачаються нерезидентами, місце постачання яких розташоване на митній території України.

11. Світовий досвід справляння ПДВ.

Практичне заняття 9

Тема: Акцизний податок

Мета: Засвоїти практику нарахування та сплати акцизного податку

Питання для обговорення:

1. Акцизний податок, як форма специфічних акцизів.
2. Особливості акцизного оподаткування в Україні.
3. Платники податку.
4. Об'єкти оподаткування. База оподаткування.
5. Підакцизні товари та ставки податку.
6. Дата виникнення податкових зобов'язань.
7. Порядок обчислення податку з товарів, вироблених на митній території України.
8. Порядок обчислення податку з товарів, які ввозяться на митну територію України.

Практичне заняття 10

Тема: Акцизний податок

Мета: Засвоїти практику нарахування та сплати акцизного податку

Питання для обговорення:

1. Особливості обчислення податку за адвалорними ставками.
2. Особливості обчислення податку з тютюнових виробів.
3. Порядок і строки сплати податку.
4. Складення та подання декларації з акцизного податку.
5. Контроль за сплатою податку.
6. Особливості оподаткування алкогольних напоїв.
7. Особливості оподаткування деяких підакцизних товарів залежно від напрямку їх використання. Акцизні склади.
8. Світовий досвід справляння акцизного податку

Практичне заняття 11

Тема: Мито як фіскальний інструмент та засіб митного регулювання

Мета: Оволодіти навиками нарахування та сплати митних платежів при переміщенні товарів через митний кордон

Питання для обговорення:

1. Основи митної справи в Україні.
2. Економічна сутність та призначення мита.
3. Класифікація мита.
4. Мито як джерело доходів державного бюджету і регулятор міжнародного бізнесу та процесів споживання.
5. Термінологія митної справи : митна територія та митний кордон, імпорт, експорт та транзит, митна декларація, резиденти і нерезиденти, декларанти.
6. Платники і ставки мита.
7. Порядок і методика сплати мита.
8. Пільги для юридичних та фізичних осіб.
9. Справляння мита та порядок його перерахування в бюджет.

10. Основні тенденції та напрямки митного оподаткування у світовій фіскальній практиці.

Практичне заняття 12

Тема: Податок на прибуток підприємств

Мета: Засвоїти практику нарахування та сплати податку на прибуток підприємств

Питання для обговорення:

1. Прибуткове оподаткування підприємств та організацій, його місце в системі оподаткування.
2. Варіанти прибуткового оподаткування підприємств.
3. Платники і ставки податку на прибуток підприємств.
4. Об'єкт оподаткування.
5. Порядок визначення доходів та їх склад.
6. Доходи, що не враховуються для визначення об'єкта оподаткування.
7. Порядок визнання доходів.
8. Склад витрат та порядок їх визнання.
9. Витрати, що не враховуються при визначенні оподатковуваного прибутку.
10. Об'єкти амортизації. Класифікація груп основних засобів та інших необоротних активів.
11. Методи нарахування амортизації.
12. Визначення вартості об'єктів амортизації.
13. Облік операцій із землею та її капітальним поліпшенням.
14. Амортизація витрат, пов'язаних з видобутком корисних копалин.

Практичне заняття 13

Тема: Податок на прибуток підприємств

Мета: Засвоїти практику нарахування та сплати податку на прибуток підприємств

Питання для обговорення:

1. Податкова база.
 2. Порядок урахування від'ємного значення об'єкта оподаткування в результатах наступних податкових періодів.
 3. Ставки податку. Порядок обчислення податку.
 4. Оподаткування операцій особливого виду.
 5. Звільнення від оподаткування.
 6. Особливості оподаткування виробників сільськогосподарської продукції.
 7. Особливості оподаткування страховика.
 8. Оподаткування неприбуткових установ та організацій.
 9. Безнадійна та сумнівна заборгованість.
 10. Особливості оподаткування нерезидентів.
 11. Світовий досвід прибуткового оподаткування підприємств, фірм та корпорацій.
- Корпоративний податок.

Практичне заняття 14

Тема: Податок на доходи фізичних осіб

Мета: Засвоїти практику нарахування та сплати податку на доходи фізичних осіб

Питання для обговорення:

1. Податки з населення та основи прибуткового оподаткування.
2. Податок на доходи фізичних осіб як форма індивідуального прибуткового оподаткування.
3. Оподатковувані і неоподатковувані доходи.
4. Шедулярна та глобальна система оподаткування.
5. Платники податку на доходи фізичних осіб.

6. Об'єкт і база оподаткування.
7. Доходи, які не включаються до розрахунку загального місячного (річного) оподатковуваного доходу.

Практичне заняття 15

Тема: Податок на доходи фізичних осіб

Мета: Засвоїти практику нарахування та сплати податку на доходи фізичних осіб

Питання для обговорення:

1. Податкова знижка.
 2. Ставки податку.
 3. Порядок нарахування, утримання та сплати (перерахування) податку до бюджету.
- Перерахунок податку та податкові соціальні пільги.
4. Особливості нарахування (виплати) та оподаткування окремих видів доходів.
 5. Особи, відповідальні за утримання (нарахування) та сплату (перерахування) податку до бюджету.
 6. Порядок оподаткування операцій з продажу (обміну) об'єктів нерухомого майна.
 7. Порядок оподаткування операцій з продажу або обміну об'єктів рухомого майна.
 8. Оподаткування доходу, отриманого платником податку в результаті прийняття ним у спадщину чи дарунок коштів, майна, майнових чи немайнових прав.
 9. Визначення суми процентів, сплачених платником податку за користування іпотечним житловим кредитом з метою нарахування податкової знижки.
 10. Оподаткування доходів, отриманих фізичною особою – підприємцем від провадження господарської діяльності, крім осіб, що обрали спрощену систему оподаткування.
 11. Оподаткування доходів, отриманих фізичною особою, яка провадить незалежну професійну діяльність.
 12. Порядок подання річної декларації про майновий стан і доходи (податкової декларації).

Практичне заняття 16

Тема: Екологічний податок

Мета: Засвоїти практику нарахування та сплати екологічного податку

Питання для обговорення:

1. Платники екологічного податку.
2. Об'єкти оподаткування. База оподаткування.
3. Ставки екологічного податку.

Практичне заняття 17

Тема: Екологічний податок

Мета: Засвоїти практику нарахування та сплати екологічного податку

Питання для обговорення:

1. Пільги щодо сплати екологічного податку.
2. Податковий період.
3. Порядок обчислення та строк сплати екологічного податку.

Практичне заняття 18

Тема: Спеціальні податкові режими

Мета: Оволодіти навиками в сфері функціонування спеціальних податкових режимів

Питання для обговорення:

1. Єдиний податок.
 2. Особливості справляння єдиного податку юридичними і фізичними особами.
- Платники податку.
3. Об'єкт оподаткування.

4. База оподаткування. Ставки податку.

Практичне заняття 19

Тема: Спеціальні податкові режими

Мета: Оволодіти навиками в сфері функціонування спеціальних податкових режимів

Питання для обговорення:

1. Податковий (звітний) період.
2. Порядок нарахування та строки сплати.
3. Особливості обкладення платників податку окремими податками і зборами.

Порядок набуття статусу платника податку.

4. Відповідальність платників.

Практичне заняття 20

Тема: Рентна плата.

Мета: Засвоїти практику нарахування ренти

Питання для обговорення:

1. Основи та мета встановлення рентної плати.
2. Рентна плата за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами, транзитне транспортування трубопроводами природного газу та аміаку територією України.
3. Рентна плата за нафту, природний газ і газовий конденсат, що видобуваються в Україні.
4. Плата за користування радіочастотним ресурсом України.
5. Плата за спеціальне використання води.
6. Плата за спеціальне використання лісових ресурсів.

Практичне заняття 21

Тема: Місцеві податки і збори

Мета: Засвоїти практику нарахування та сплати місцевих податків і зборів

Питання для обговорення:

1. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки.
2. Транспортний податок.
3. Плата за землю.

Практичне заняття 22

Тема: Місцеві податки і збори

Мета: Засвоїти практику нарахування та сплати місцевих податків і зборів

Питання для обговорення:

1. Збір за місця для паркування транспортних засобів.
2. Туристичний збір.
3. Контроль податкових інспекцій за правильністю нарахування та своєчасністю сплати місцевих податків та зборів.

Заочна форма навчання

Практичне заняття 1

Тема. Соціально-економічний зміст, види та функції податків

Мета: Засвоїти необхідність і сутність існування податків в ринковій економіці

Питання для обговорення:

1. Історичний розвиток оподаткування.
2. Соціально-економічний зміст та функції податків.
3. Елементи системи оподаткування.
4. Класифікація податків.

5. Види прямих та непрямих податків: їх характеристика.
6. Зміст перекладання податків.

Тема. Податкова політика і податкова система

Мета: Навчитись розуміти значення податкової системи та визначати раціональні вектори проведення податкової політики держави

Питання для обговорення:

1. Податкова політика держави.
2. Основні принципи формування податкової політики.
3. Критерії реалізації податкової політики.
4. Поняття і структура податкової системи.
5. Наукові основи побудови податкової системи.
6. Основні принципи оподаткування.
7. Система оподаткування України та принципи її побудови.

Тема: Організація діяльності контролюючих органів у сфері оподаткування і податкової роботи

Мета: Вивчити повноваження контролюючих органів у сфері оподаткування та вміти їх застосовувати

Питання для обговорення:

1. Основи та організація податкової роботи, її основні елементи.
2. Податкові органи в Україні: організаційна структура і функції.
3. Права, обов'язки й відповідальність працівників податкових органів, їх персональні звання.
4. Правове регламентування діяльності податкових органів в Україні і податкової роботи.
5. Інструктивно-методичне забезпечення справляння податків і зборів.
6. Основи адміністрування податків і зборів.
7. Контролюючі органи та органи стягнення.
8. Податкова звітність.
9. Податкові консультації.
10. Порядок визначення суми податкових та грошових зобов'язань платника податків, порядок їх сплати та оскарження рішень контролюючих органів.
11. Податковий контроль.

Практичне заняття 2

Тема: Податок на додану вартість

Мета: Засвоїти практику нарахування та сплати ПДВ

Питання для обговорення:

1. Універсальний акциз як форма непрямого оподаткування.
2. Основні види універсального акцизу, що використовується у світовій фіскальній практиці.
3. Сутність податку на додану вартість, його виникнення та розвиток. Запровадження та функціонування ПДВ в Україні.
4. Платники податку на додану вартість. Вимоги щодо реєстрації осіб як платників податку. Добровільна реєстрація платників податку. Порядок реєстрації платників податку. Анулювання реєстрації платника податку.
5. Визначення об'єкта оподаткування. Місце постачання товарів та послуг.
6. Порядок визначення бази оподаткування в разі постачання товарів/послуг. Особливості визначення бази оподаткування в разі постачання товарів/послуг в окремих випадках.
7. Розміри ставок податку.
8. Операції, що підлягають оподаткуванню за основною ставкою.
9. Операції, що підлягають оподаткуванню за нульовою ставкою.

10. Операції, що не є об'єктом оподаткування.
11. Операції, звільнені від оподаткування.
12. Податковий кредит. Пропорційне віднесення сум податку до податкового кредиту.
13. Порядок визначення суми податку, що підлягає сплаті (перерахуванню) до Державного бюджету України або відшкодуванню з Державного бюджету України (бюджетному відшкодуванню), та строки проведення розрахунків.
14. Податкова накладна. Звітні (податкові) періоди. Порядок подання податкової декларації та строки розрахунків з бюджетом.
15. Особливості оподаткування операцій при переміщенні товарів через митний кордон України.
16. Оподаткування послуг, що постачаються нерезидентами, місце постачання яких розташоване на митній території України.
17. Світовий досвід справляння ПДВ.

Тема: Акцизний податок

Мета: Засвоїти практику нарахування та сплати акцизного податку

Питання для обговорення:

1. Акцизний податок, як форма специфічних акцизів.
2. Особливості акцизного оподаткування в Україні.
3. Платники податку.
4. Об'єкти оподаткування. База оподаткування.
5. Підакцизні товари та ставки податку.
6. Дата виникнення податкових зобов'язань.
7. Порядок обчислення податку з товарів, вироблених на митній території України.
8. Порядок обчислення податку з товарів, які ввозяться на митну територію України.
9. Особливості обчислення податку за адвалорними ставками.
10. Особливості обчислення податку з тютюнових виробів.
11. Порядок і строки сплати податку.
12. Складення та подання декларації з акцизного податку.
13. Контроль за сплатою податку.
14. Особливості оподаткування алкогольних напоїв.
15. Особливості оподаткування деяких підакцизних товарів залежно від напрямку їх використання. Акцизні склади.
16. Світовий досвід справляння акцизного податку

Тема: Мито як фіскальний інструмент та засіб митного регулювання

Мета: Оволодіти навиками нарахування та сплати митних платежів при переміщенні товарів через митний кордон

Питання для обговорення:

1. Основи митної справи в Україні.
2. Економічна сутність та призначення мита.
3. Класифікація мита.
4. Мито як джерело доходів державного бюджету і регулятор міжнародного бізнесу та процесів споживання.
5. Термінологія митної справи : митна територія та митний кордон, імпорт, експорт та транзит, митна декларація, резиденти і нерезиденти, декларанти.
6. Платники і ставки мита.
7. Порядок і методика сплати мита.
8. Пільги для юридичних та фізичних осіб.
9. Справляння мита та порядок його перерахування в бюджет.
10. Основні тенденції та напрямки митного оподаткування у світовій фіскальній практиці.

Тема: Податок на прибуток підприємств

Мета: Засвоїти практику нарахування та сплати податку на прибуток підприємств

Питання для обговорення:

1. Прибуткове оподаткування підприємств та організацій, його місце в системі оподаткування.
 2. Варіанти прибуткового оподаткування підприємств.
 3. Платники і ставки податку на прибуток підприємств.
 4. Об'єкт оподаткування.
 5. Порядок визначення доходів та їх склад.
 6. Доходи, що не враховуються для визначення об'єкта оподаткування.
 7. Порядок визнання доходів.
 8. Склад витрат та порядок їх визнання.
 9. Витрати, що не враховуються при визначенні оподатковуваного прибутку.
 10. Об'єкти амортизації. Класифікація груп основних засобів та інших необоротних активів.
 11. Методи нарахування амортизації.
 12. Визначення вартості об'єктів амортизації.
 13. Облік операцій із землею та її капітальним поліпшенням.
 14. Амортизація витрат, пов'язаних з видобутком корисних копалин.
 15. Податкова база.
 16. Порядок урахування від'ємного значення об'єкта оподаткування в результатах наступних податкових періодів.
 17. Ставки податку. Порядок обчислення податку.
 18. Оподаткування операцій особливого виду.
 19. Звільнення від оподаткування.
 20. Особливості оподаткування виробників сільськогосподарської продукції.
 21. Особливості оподаткування страховика.
 22. Оподаткування неприбуткових установ та організацій.
 23. Безнадійна та сумнівна заборгованість.
 24. Особливості оподаткування нерезидентів.
 25. Світовий досвід прибуткового оподаткування підприємств, фірм та корпорацій.
- Корпоративний податок.

Тема: Податок на доходи фізичних осіб

Мета: Засвоїти практику нарахування та сплати податку на доходи фізичних осіб

Питання для обговорення:

1. Податки з населення та основи прибуткового оподаткування.
 2. Податок на доходи фізичних осіб як форма індивідуального прибуткового оподаткування.
 3. Оподатковувані і неоподатковувані доходи.
 4. Шедулярна та глобальна система оподаткування.
 5. Платники податку на доходи фізичних осіб.
 6. Об'єкт і база оподаткування.
 7. Доходи, які не включаються до розрахунку загального місячного (річного) оподатковуваного доходу.
 8. Податкова знижка.
 9. Ставки податку.
 10. Порядок нарахування, утримання та сплати (перерахування) податку до бюджету.
- Перерахунок податку та податкові соціальні пільги.
11. Особливості нарахування (виплати) та оподаткування окремих видів доходів.
 12. Особи, відповідальні за утримання (нарахування) та сплату (перерахування) податку до бюджету.
 13. Порядок оподаткування операцій з продажу (обміну) об'єктів нерухомого майна.
 14. Порядок оподаткування операцій з продажу або обміну об'єктів рухомого майна.

15. Оподаткування доходу, отриманого платником податку в результаті прийняття ним у спадщину чи дарунок коштів, майна, майнових чи немайнових прав.

16. Визначення суми процентів, сплачених платником податку за користування іпотечним житловим кредитом з метою нарахування податкової знижки.

17. Оподаткування доходів, отриманих фізичною особою – підприємцем від провадження господарської діяльності, крім осіб, що обрали спрощену систему оподаткування.

18. Оподаткування доходів, отриманих фізичною особою, яка провадить незалежну професійну діяльність.

19. Порядок подання річної декларації про майновий стан і доходи (податкової декларації).

Тема: Екологічний податок

Мета: Засвоїти практику нарахування та сплати екологічного податку

Питання для обговорення:

1. Платники екологічного податку.
2. Об'єкти оподаткування. База оподаткування.
3. Ставки екологічного податку.
4. Пільги щодо сплати екологічного податку.
5. Податковий період.
6. Порядок обчислення та строк сплати екологічного податку.

Тема: Спеціальні податкові режими

Мета: Оволодіти навиками в сфері функціонування спеціальних податкових режимів

Питання для обговорення:

1. Єдиний податок.
 2. Особливості справляння єдиного податку юридичними і фізичними особами.
- Платники податку.
3. Об'єкт оподаткування.
 4. База оподаткування. Ставки податку.
 5. Податковий (звітний) період.
 6. Порядок нарахування та строки сплати.
 7. Особливості обкладення платників податку окремими податками і зборами.
- Порядок набуття статусу платника податку.
8. Відповідальність платників.

Тема: Рентна плата.

Мета: Засвоїти практику нарахування ренти

Питання для обговорення:

1. Основи та мета встановлення рентної плати.
2. Рентна плата за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами, транзитне транспортування трубопроводами природного газу та аміаку територією України.
3. Рентна плата за нафту, природний газ і газовий конденсат, що видобуваються в Україні.
4. Плата за користування радіочастотним ресурсом України.
5. Плата за спеціальне використання води.
6. Плата за спеціальне використання лісових ресурсів.

Тема: Місцеві податки і збори

Мета: Засвоїти практику нарахування та сплати місцевих податків і зборів

Питання для обговорення:

1. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки.

2. Транспортний податок.
3. Плата за землю.
4. Збір за місця для паркування транспортних засобів.
5. Туристичний збір.
6. Контроль податкових інспекцій за правильністю нарахування та своєчасністю сплати місцевих податків та зборів.

6. Тренінг з дисципліни

Мета і завдання тренінгу

Полягає в оцінці результатів знань студентів щодо теорії та практики оподаткування. Як підсумковий етап вивчення дисципліни «Податкова система». Тренінг виступає необхідним елементом навчально-методичної роботи із студентами, забезпечує закріплення знань і допомагає підготуватись до складання іспиту з даного курсу.

Проведення тренінгу дає змогу:

- забезпечити засвоєння теоретичних знань, отриманих у процесі вивчення дисципліни «Податкова система»;
- з'ясувати проблемні питання у сфері справляння податків;
- розвинути у студентів навички пропонування обґрунтованих рішень, використання теоретичних знань для розв'язання практичних завдань та змістовного інтерпретування отриманих результатів.

Умови виконання тренінгу

Виконання тренінгу передбачає два етапи:

- **перший етап** – обґрунтувати окремі теоретичні та прагматичні аспекти з теорії і методики оподаткування та податкової роботи у відповідності з розробленою тематикою;
- **другий етап** – у відповідності із виробничою ситуацією, яка визначена умовами конкретного варіанту провести нарахування необхідних податків і обов'язкових платежів.

Для успішного виконання завдання студентам необхідно засвоїти практичні аспекти нарахування та сплати податкових зобов'язань за основними податками і вивчити нормативно-правову базу щодо справляння податків і податкових платежів.

Студенту необхідно проаналізувати, на нарахування яких податкових зобов'язань може вплинути та чи інша операція і розписати це за всім комплексом операцій. Рекомендовано виконувати завдання відповідно до тих податків і зборів, які мають нараховуватися, а не за операціями. Починати доцільно з тих платежів, які не потребують для розрахунку визначення сум за іншими податками (плата за землю, збір за першу реєстрацію транспортного засобу тощо) і закінчувати тими, для розрахунку яких необхідно мати розрахованими інші платежі (податок на прибуток підприємств, податок на доходи фізичних осіб).

Порядок проведення тренінгу

1. **Вступна частина** проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.

2. **Організаційна частина** полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначення правил проведення тренінгового заняття. Можлива наявність роздаткового матеріалу у вигляді таблиць, бланків документів.

3. **Практична частина** реалізовується шляхом виконання завдань у групах студентів у кількості 3-5 осіб з певних проблемних питань теми тренінгового заняття.

4. **Підведення підсумків.** Обговорюються результати виконання завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносилися на тренінгові заняття.

7. Самостійна робота студентів

Для успішного вивчення і засвоєння дисципліни «Податкова система» студенти повинні володіти значним обсягом інформації, частину якої вони отримують і опрацьовують шляхом самостійної роботи. Самостійна робота є обов'язковим модулем освітньої

компоненти «Податкова система» та передбачає виконання завдань по кожній із тем дисципліни у формі реферату (обсягом до 5 с.), есе (обсягом 3 с.) чи аналітичної доповіді (обсягом 5 с.) в розрізі наступних питань:

№ теми	Тематика
Тема 1	1. Форми платежів до бюджету: податок, збір, плата, внески, відрахування. 2. Функції податків та їх співвідношення у різних видів податків. 3. Основні напрямки податкового регулювання. 4. Класифікація податків, залежно від способів їх справляння. 5. Соціально-економічний зміст і види прямих податків. 6. Соціально-економічний зміст і види непрямих податків. 7. Переваги та недоліки прямих та непрямих податків. 8. Наукові основи побудови податкової системи.
Тема 2	1. Податки і формування бюджету: взаємообумовленість. 2. Податкова система та принципи її побудови. 3. Принципи оподаткування. 4. Оптимум Паретто. 5. Податки як інструмент фінансового регулювання розвитку суспільства. 6. Рівноцінність, рівнонапруженість та соціальна справедливність в оподаткуванні. 7. Податкова політика та її напрямки в умовах воєнного стану. 8. Економічна ефективність податкової системи. 9. Взаємозв'язок стабільності та гнучкості податкової політики. 10. Податкова політика України в перехідній економіці.
Тема 3	1. Фактори, що впливають на рівень податкової роботи. 2. Інструктивне забезпечення справляння податків. 3. Облік платників і податкових надходжень. 4. Способи утримання податків. 5. Адміністрування податків: зміст, напрямки і загальна характеристика. 6. Поняття ухилення від сплати податків у фіскальній науці. 7. Форми ухилення від сплати податків. 8. «Тіньова» економіка як сфера вчинення податкових злочинів. 9. Особливості ухилення від сплати різних видів податків. 10. Сутність та форми перекладання податків. 11. Проблеми подвійного оподаткування.
Тема 4.	1. Особливості справляння ПДВ в умовах воєнного стану. 2. Диференціація ставок ПДВ. 3. Критерії блокування податкових накладних. 4. Пільги з ПДВ для ЗСУ. 5. Фіскальна роль ПДВ. 6. Гармонізація ПДВ з директивами Ради ЄС.
Тема 5	1. Особливості справляння акцизного податку в умовах воєнного стану. 2. Акцизний податок з продуктів енергії та електроенергії. 3. Гармонізація акцизного податку з директивами Ради ЄС. 4. Перспективи розширення груп підакцизних податків в Україні.
Тема 6	1. Особливості справляння мита з транспортних засобів. 2. Митні пільги в умовах воєнного стану. 3. Митний контроль в умовах воєнного стану. 4. Протидія митним деліктам.
Тема 7	1. Декларація з податку на прибуток: порядок заповнення та строки подання. 2. Гармонізація бухгалтерського і податкового обліку. 3. Перспективи введення податку на виведений капітал.

	4. Податкові інвестиційні стимули з податку на прибуток підприємств.
Тема 8	1. Податок на доходи фізичних осіб як форма індивідуального прибуткового оподаткування. 2. Податок на доходи фізичних осіб в системі оподаткування населення. 3. Пільги по податку на доходи фізичних осіб в умовах воєнного стану. 4. Подання інформації в податкові органи про утримані суми податку на доходи фізичних осіб та виплачені суми доходів. 5. Особливості оподаткування податком на доходи фізичних осіб окремих видів доходів (авторські гонорари та виплати, доходи від зайняття підприємницькою діяльністю).
Тема 9	1. Зарубіжний досвід екологічного оподаткування. 2. Еколого-трудова реформа. 3. Фіскальна роль екологічного оподаткування в Україні та ЄС. 4. Перспективи трансформації екологічного оподаткування в Україні.
Тема 10	1. Спрощена система оподаткування в Україні в умовах воєнного стану. 2. Особливі умови для платників третьої групи на період воєнного стану. 3. Особливості обліку доходів і витрат на єдиному податку. 4. Реєстрація розрахункових операцій на єдиному податку.
Тема 11	1. Мета та особливості встановлення рентної плати у державі. 2. Принципи встановлення рентної плати. 3. Напрями перерозподілу надприбутків за допомогою рентної плати.
Тема 12	1. Податок на нерухоме майно: порівняльна характеристика вітчизняної та світової практики справляння. 2. Місцеві податки та особливості їх справляння в умовах воєнного стану. 3. Місцеві збори, їх роль у формуванні дохідної бази місцевих бюджетів.

Оцінка за самостійну роботу визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих за виконання завдань по темах 1–12.

8. Методи навчання

У навчальному процесі застосовуються: лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота, індивідуальна робота, робота у групах, метод опитування, тестування, ситуативне моделювання, ділові ігри, реферування, есе, підготовка і презентація проектів.

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Податкова система» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: стандартизовані тести; поточне опитування; оцінювання результатів модульного контролю; розрахункові роботи; оцінювання результатів самостійної роботи студентів; наукова дискусія; екзамен; інші види індивідуальних та групових завдань.

10. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання усіх видів завдань студентами і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів проводиться в установленому порядку.

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час проведення контрольних заходів заборонені. Під час контрольного заходу студент може користуватися лише дозволеними допоміжними матеріалами або засобами, йому забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими студентами, використовувати, розповсюджувати, збирати варіанти контрольних завдань.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим, пропуски практичних занять відпрацьовуються. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в дистанційній формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

11. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Податкова система» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10%	10%	10%	10%	5%	15%	40
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
Оцінка визначається як середнє арифметичне з оцінок отриманих на практичних заняттях (1-4 теми)	Модульна контрольна робота по 1 – 4 темах	Оцінка визначається як середнє арифметичне з оцінок отриманих на практичних заняттях (5-12 теми)	Модульна контрольна робота по 5 – 12 темах	Оцінка визначається як середнє арифметичне за виконання завдань по двох етапах тренінгу	Оцінка визначається як середнє арифметичне з оцінок за виконання завдань самостійної роботи	Три питання по 20 балів, задача 40 балів.

Поточне опитування під час заняття:

1–59 балів – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст теоретичних питань;

60–64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності;

65–74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки;

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань.

Підсумкова оцінка за поточне опитування кожного модуля визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих під час занять в межах кожного модуля.

Тренінг:

Тренінг оцінюється за 100-бальною шкалою відповідно до таких критеріїв:

1 – 59 балів	Завдання не виконано, або виконано не вірно
60 – 64 бали	Допущені суттєві помилки у розрахунках, лише окремі розрахунки проведено вірно
65 – 74 балів	Допущені суттєві помилки у розрахунках, але більше половини розрахунків проведено вірно, правильним є хід розв'язання завдання
75 – 89	Допущені несуттєві помилки в обчисленні податків і зборів, правильним є хід розв'язання завдання
90 – 100 балів	Завдання виконано у повному обсязі, не допущено суттєвих помилок у розрахунках

Самостійна робота:

1–59 балів – завдання практично не виконані; відсутні авторські напрацювання; грубі помилки у вирішенні завдань роботи, що свідчать про низький рівень опанування навчального матеріалу; студент не виявляє творчого підходу до виконання завдань.

60–74 балів – поставлені завдання виконані на недостатньому рівні; наведені авторські напрацювання є загальними і слабо обґрунтованими, свідчать про недостатній рівень опанування навчального матеріалу; студент припускається значних помилок у виконанні завдань, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань;

75–89 балів – зміст самостійної роботи в основному відповідає встановленим вимогам, можуть бути несуттєві недопрацювання за окремими завданнями, свідчить про належний

рівень опанування навчального матеріалу, студент належно виявляє творчий підхід до виконання завдань;

90–100 балів – зміст самостійної роботи повністю відповідає встановленим вимогам, містить елементи самостійного дослідження, свідчить про високий рівень опанування навчального матеріалу, студент на високому рівні виявляє творчий підхід до виконання завдань;

Модульна робота, екзамен – види контролю, при яких засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу оцінюється від 0 до 100 балів як сума балів за виконанні завдання.

Екзаменаційний білет складається із:

трьох теоретичних (проблемних) питань, за відповідь на які студент може отримати від 0 до 60 балів (1 питання – максимум 20 балів). Критерії оцінювання кожного з теоретичних питань такі:

1–10 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не в повному обсязі, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, допускаючи при цьому суттєві неточності, відповіді на запитання нечіткі.

11–20 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, всебічно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання.

задачі (практичного завдання), за розв’язання якої студент може отримати від 0 до 40 балів. Критерії оцінювання задачі такі:

1–4 балів – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно розв’язує практичне завдання, допускає суттєві неточності, поверхнево його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань.

5–14 балів – у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв’язує практичне завдання, але на додаткові контрольні запитання відсутня повна відповідь, допускає несуттєві неточності та фрагментарно (без аргументації) інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

15–25 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв’язує практичне завдання і інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов’язковим повторним курсом)

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор	1–12
2.	Проекційний екран	1–12
3.	Комунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Google Chrome, Firefox)	1–12
4.	Наявність доступу до мережі Інтернет	1–12
5.	Персональні комп’ютери	1–12

6.	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	1–12
7.	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1–12
8.	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; Power Point і т. і.)	1–12

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Андрущенко В.Л., Тучак Т.В. Податкові системи зарубіжних країн [Текст] : навч. посіб.; Ун-т держ. фіск. служби України. Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2021. 209 с.
2. Бечко П.К., Власюк С.А., Бечко В.П., Шумило Т.В. Принципи справедливості та їх відображення при оподаткуванні суб'єктів господарювання у вітчизняній податковій системі. *Бізнес-Інформ.* 2021. № 3. С. 156-161.
3. Біляк Ю.В., Тітенко З.М. Податкова система : навч. посіб. Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Київ : НУБіП України, 2021. 633 с.
4. Валігура В.А. Європейський досвід антикризового податкового регулювання. *Наукові праці НДФІ.* 2022. № 3. С. 75-89.
5. Валігура В.А. Сучасні тенденції гармонізації ПДВ у країнах Європейського Союзу. *Фінанси України.* 2022. № 3. С. 22-37.
6. Валігура В.А. Фіскальні асиметрії української економіки в контексті антикризового податкового регулювання. *Інноваційна економіка.* 2022. № 4. С. 104-111.
7. Валігура В.А., Валігура Т.В. Оцінка конкурентоспроможності податкової системи України як чинника формування національного багатства. *Фінанси України.* 2022. № 12. С. 87-110.
8. Валігура В.А., Валігура Т.В. Оцінювання ефективності діяльності податкових органів та напрями її удосконалення. *Інноваційна економіка.* 2024. №3. С. 110-118.
9. Валігура В.А., Герчаківський С.Д. Актуалітети гармонізації акцизного оподаткування енергопродуктів в ЄС та Україні. *Світ фінансів.* 2022. С. 42-54.
10. Валігура В.А., Одайський О.Б., Вакуліч І.П. Управління змінами в спрощеній системі оподаткування: територіальний аспект. *Інноваційна економіка.* 2024. №4. С. 218 –
11. Валігура В.А., Сідляр В.В. Фіскально-регулююча роль рентної плати в Україні. *Наукові праці НДФІ.* 2022. №2. С. 66-78.
12. Валігура В.А., Шептак А.Б., Сорока М.В. Нові ініціативи ЄС у сфері гармонізації оподаткування бізнесу. *Економіка та суспільство.* 2025. № 71. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5513>
13. Воронська О. О. Податки в Україні: навчальний курс. Від теорії до практики : навч. посібник. 4-те вид. Дніпро : «Акцент ПП», 2021. 532 с.
14. Електронний кабінет платника податків URL : <https://cabinet.tax.gov.ua>
15. Крисоватий А.І., Валігура В.А. Новації та напрями вдосконалення податкового законодавства України в умовах воєнного стану. *Фінанси України.* 2022. №6. С. 33-53.
16. Крисоватий А.І., Валігура В.А. Підходи до реформування спрощеної системи оподаткування в умовах реалізації Національної стратегії доходів до 2030 року. *Фінанси України.* 2024. №8. С. 7-29.
17. Кузь В.І. Податкова система: навч. посіб. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 240 с.
18. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
19. Податкова система: конспект лекцій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спеціальності 051 «Економіка» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: Гречко А.В. Електронні текстові дані. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 119 с.
20. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#n1012>.

21. Сідляр В. В., Валігура В. А. Проблеми адміністрування митних платежів через призму фіскальних загроз. *Ефективна економіка*. 2021. № 8. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9173>
22. Становлення та розвиток податкової системи України : монографія / М. Г. Волощук [та ін.] ; Ужгород. нац. ун-т, Юрид. ф-т, Голов. упр. держ. податк. служби України у Закарпат. обл., Місц. осередок ГО "Всеукр. асоц. ветеранів ДПС України" Закарпат. обл. Ужгород : Вид-во Олександри Гаркуші, 2021. 169 с.
23. Ткачик Ф.П., Валігура В.А., Дмитрів В.І. Фіскально-регулюючий потенціал податку на доходи фізичних осіб. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 29. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/602/576>
24. Томнюк Т. Л. Податкова система: навчальний посібник. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ, 2022. 324 с.
25. Фінанси : підруч. / за ред. д.е.н., проф. А. І. Крисоватого. Тернопіль : Університетська думка, 2024. 632 с.
26. Bulavynets O., Valihura V., Sydor I., Krysovata K., Beliavtseva V. Social Transfers and Public Finance Efficiency: Navigating Digital Transformation Challenges. *Journal of Information Systems Engineering and Management*. 2025, 10(2s). P. 453 – 461. <https://doi.org/10.52783/jisem.v10i2s.333>
27. Krysovaty A., Valihura V., Horyn V., Sydor I., Kramar I., Shulichenko V. Simplified taxation regimes for small and medium-sized enterprises: experience of EU countries and transformation in Ukraine. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2025. 4(63). 47–62. <https://doi.org/10.55643/fcaptop.4.63.2025.4784>
28. Prokopenko N., Gudzo O., Kreidych I., Golovko M., Kazak O. (2021) Retrospective analysis of the tax system reform of Ukraine. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2021. № 2. 396-405
29. Teremetskyi V., Valihura V., Slatvinska M., Bryndak V., Gutsul I. Tax policy of Ukraine in terms of martial law. *Policy Studies* (22 Jan 2024). URL: <https://doi.org/10.1080/01442872.2024.2306958>
30. Valihura V. Harmonisation of excise taxation of energy products in the EU and Ukraine. Financial policy of Ukraine in the context of European integration: trends of martial law and post-war revival: Monograph / edited by Ryszard Pukala, Viktoriia Tyshchenko. Jarosław. 2023. P. 334-343.
31. Valihura V., Sydor I., Slatvinska M., Koval S., Vakulich I. Addressing Tax Fraud Through Transfer Pricing Mechanisms: Enhancing Ukraine's Public Finances. *International Journal of Sustainable Development*. 2025. Volume 18, Issue 07. Pg. 11–20. URL: <https://oidaijsd.com/wp-content/uploads/2025/03/18-07-01-15-1-UR-IJSD-25.pdf>
32. Valihura V.. Current trends of VAT harmonization in the EU countries. Financial policy of Ukraine in the context of European integration: trends of martial law and post-war revival: Monograph / edited by Ryszard Pukala, Viktoriia Tyshchenko. Jarosław. 2023. P. 317-333.
33. Zolkover A., Lagovska O., Valihura V., Zhelef G. and Shynkar T. Assessing the Impact of Green Taxation Policies on Sustainable Growth. *Grassroots Journal of Natural Resources*. 2024. 7(3): s331-s348. Doi: <https://doi.org/10.33002/nr2581.6853.0703ukr17>.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Державний сайт ДПС України. URL: <https://tax.gov.ua/>
2. Державний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk>
3. Державний сайт ДМС України. URL: <https://customs.gov.ua/en/>